

Könsneutrala äktenskap och vigsel

FAKTABLAD

Justitiedepartementet

Ju 09.01 · Maj 2009

Från och med den 1 maj 2009 gäller nya regler som rör äktenskap och vigsel. En persons kön har inte längre betydelse för möjligheten att ingå äktenskap. Äktenskapsbalken och andra författningar som angår makar har gjorts könsneutrala och lagen (1994:1117) om registrerat partnerskap har upphävts. Här beskrivs kortfattat den nya lagstiftningen.

Ändringar i äktenskapsbalken

Två personer av samma kön kan ingå äktenskap på samma villkor som par av olika kön. Bestämmelserna i äktenskapsbalken tillämpas på samma sätt oavsett om makarna är av olika kön eller av samma kön.

Hindersprövning

Innan ett äktenskap får ingås ska det prövas om det finns något hinder mot äktenskapet. Prövningen görs av Skatteverket. De två som avser att ingå äktenskap ska gemensamt begära hinderprövningen hos Skatteverket.

En hinderprövning enligt partnerskapslagen som gjorts före den 1 maj 2009 gäller efter den tidpunkten som hinderprövning för vigsel.

Möjligheten att registrera partnerskap har upphört men begreppet finns kvar

Partnerskapslagen har upphört att gälla vid utgången av april 2009. Det innebär att det inte är möjligt att låta registrera ett nytt partnerskap. Ett redan registrerat partnerskap fortsätter dock att vara ett partnerskap till dess partnerskapet upplöses eller omvandlas till ett äktenskap (se nedan om möjligheten att ett registrerat partnerskap gäller som ett äktenskap).

Omvandling av ett registrerat partnerskap till äktenskap

Ett partnerskap som registrerats enligt partnerskapslagen ska gälla som ett äktenskap om partnerna gemensamt anmäler till Skatteverket att de önskar det. Partnerskapet gäller som ett äktenskap från och med den dag en sådan anmälan kommit in till Skat-

teverket. Paret kan välja att i stället för en anmälan vigas enligt 4 kap. äktenskapsbalken. Det ska inte göras någon hinderprövning inför en vigsel enligt denna särskilda ordning. Partnerskapet gäller som ett äktenskap från tidpunkten för vigseln.

Möjligheten till omvandling är inte begränsad till en viss tid.

Vigsel

Äktenskap ingås antingen genom borgerlig vigsel eller genom vigsel inom ett trossamfund.

Borgerlig vigsel

Borgerlig vigsel förrättas av den som är förordnad av länsstyrelsen. Ett förordnande att vara vigselförrättare ska gälla för en viss period, om det inte har begränsats att gälla till en angiven dag. Länsstyrelsens beslut att inte förordna någon som vigselförrättare kan inte överklagas.

Lagfarna domare i tingsrätt har inte längre kvar uppgiften att förrätta vigslar.

Vid borgerlig vigsel ska vigselförrättaren som huvudregel rikta följande ord till paret:

Ni har förklarat att ni vill ingå äktenskap med varandra. Vill du N.N. ta denna/denne N.N. till din hustru/man?

(Svar: Ja.)

Vill du N.N. ta denna/denne N.N. till din hustru/man?

(Svar: Ja.)

Jag förklarar er nu för äkta makar.

Om paret särskilt begär det kan vigselförrättaren i stället rikta följande ord till dem:

Ni vill ingå äktenskap med varandra. Äktenskapet byggs på kärlek och tillit. Genom att ingå äktenskap lovar ni att respektera och stötta varandra.

Som makar är ni två självständiga individer som kan hämta styrka ur er gemenskap.

Eftersom ni har förklarat att ni vill ingå äktenskap med varandra, frågar jag: Vill du N.N. ta denna/denne N.N. till din hustru/man att älska henne/honom i nöd och lust?

(Svar: Ja.)

Vill du N.N. ta denna/denne N.N. till din hustru/man

att älska henne/honom i nöd och lust?

(Svar: Ja.)

(Paret kan växla ringar.)

Jag förklarar er nu för äkta makar.

När ni nu går ut i livet och åter till vardagen så minns den vilja till gemenskap, den kärlek till varandra och den aktning för varandra som ni känt i denna stund och som lett er hit. (Texten författad av Per Anders Fogelström.)

Låt mig önska er lycka och välgång i ert äktenskap.

Vigsel inom trossamfund

Vigsel får endast förrättas inom ett trossamfund som har vigsel tillstånd och av sådan präst eller annan befattningshavare i trossamfundet som har förordnats av Kammarkollegiet att vara vigselförrättare. Från och med den 1 maj 2009 gäller kravet på vigsel tillstånd även för Svenska kyrkan. På samma sätt som för andra trossamfund ska dessutom varje vigselförrättare inom Svenska kyrkan förordnas särskilt av Kammarkollegiet. En präst i Svenska kyrkan som var behörig att förrätta vigsel enligt lag vid utgången av april 2009 behåller den behörigheten till utgången av april 2010. Även personer som prästvigs inom ett år efter ikraftträdandet är behöriga att förrätta vigsel till utgången av april 2010 utan särskilt förordnande.

En vigsel sker enligt den vigselordning som gäller inom trossamfundet.

Det finns ingen skyldighet att förrätta vigsel för ett trossamfund eller den som är behörig vigselförrättare inom ett trossamfund. Det innebär att det kan förekomma att en vigsel som ett par önskar sig inom ett visst trossamfund inte kan äga rum där, även om paret uppfyller äktenskapsbalkens krav. Det kan till exempel vara situationer där trosuppfattningar hos trossamfundet eller vigselförrättaren hindrar en vigsel för att parterna inte utövar samma religion eller för att en av parterna är skild.

Mer information

Läs mer om bakgrunden till de nya reglerna i regeringens proposition Äktenskapsfrågor 2008/09:80 på regeringens webbplats: www.regeringen.se och i Civilutskottets betänkande 2008/09:CU19 på riksdagens webbplats: www.riksdagen.se.

Läs mer om äktenskap och vigsel på regeringens webbplats: www.regeringen.se/aktenskap.

Läs mer om borgerliga vigselförrättare på länsstyrelsens webbplats: www.lansstyrelsen.se.

Läs mer om hindersprövning, anmälan om omvandling av partnerskap och vigsel i utlandet på Skatteverkets webbplats: www.skatteverket.se.

För information om möjligheten att gifta sig inom ett trossamfund, se t.ex. www.svenskakyrkan.se.

REGERINGSKANSLIET

Justitiedepartementet

10333 Stockholm • tfn växel 08-405 10 00

Fler exemplar av faktabladet kan beställas från Justitiedepartementet, tfn 08-405 10 00 eller e-post: info.order@justice.ministry.se
Regeringens webbplats: www.regeringen.se
Justitiedepartementets e-postadress: registrator@justice.ministry.se

Tryckt av Grafisk Service, maj 2009.

Faktabladet är producerat av Justitiedepartementet. Artikelnr. Ju 09.01